

สาระสำคัญของความตกลง CPTPP ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืช

๑. ความตกลง CPTPP หมายถึง ความตกลงที่ครอบคลุมและก้าวหน้าสำหรับหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Comprehensive and Progressive Agreement of Trans-Pacific Partnership หรือ CPTPP) เป็นความตกลงการค้าเสรีขนาดใหญ่ ประกอบด้วยประเทศสมาชิก ๑๑ ประเทศ ได้แก่ ญี่ปุ่น แคนาดา เม็กซิโก เปรู ชิลี ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สิงคโปร์ มาเลเซีย บรูไน และเวียดนาม โดยความตกลง CPTPP ได้มีการลงนามไปเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๖๑ ณ ประเทศชิลี และมีผลใช้บังคับอย่างเป็นทางการแล้วตั้งแต่วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๑ โดยปัจจุบันคงเหลือ ๓ ประเทศที่ยังไม่ได้ให้สัตยาบันความตกลงฯ คือ ชิลี มาเลเซีย และบรูไน

๒. ความตกลง CPTPP มีเป้าหมายที่จะขยายประเทศสมาชิก เพื่อพัฒนาไปสู่เขตการค้าเสรีเอเชียแปซิฟิก (The Free Trade Area of the Asia-Pacific: FTAAP) ในอนาคต โดยประเทศที่สนใจจะเข้าเป็นสมาชิกใหม่จะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

- ๑) เป็นสมาชิก APEC หรือประเทศอื่น ๆ ซึ่งต้องได้รับความเห็นชอบจากสมาชิก CPTPP
- ๒) จะต้องยื่นหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษรต่อนิวซีแลนด์ ซึ่งเป็นประเทศผู้รับมอบสัตยาบัน และเป็นผู้เก็บรักษาสนธิสัญญา
- ๓) จะต้องได้รับฉันทามติจากประเทศสมาชิกเดิมทั้งหมดในการยอมรับการเข้าเป็นสมาชิก
- ๔) การเข้าเป็นสมาชิกใหม่จะไม่สามารถเจรจาต่อรองปรับแก้ไขข้อบทความตกลง CPTPP ที่สมาชิกเดิมได้ลงนามไปแล้ว

๓. ปัจจุบันมีหลายประเทศให้ความสนใจเข้าร่วมความตกลง CPTPP โดยประเทศที่ยื่นหนังสือขอเจรจาเข้าร่วมความตกลง CPTPP (accession request) อย่างเป็นทางการแล้ว ได้แก่ สหราชอาณาจักร (เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔) จีน (เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๔) จีนไทเป (เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๔) และเอกวาดอร์ (เมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๔) ซึ่งประเทศสมาชิก CPTPP อยู่ระหว่างพิจารณาเรื่องดังกล่าว

๔. ความตกลง CPTPP ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง (Comprehensive) และมีมาตรฐานสูง (High Standard) เมื่อเทียบกับความตกลง FTA ทั้งหมดทั่วโลก ครอบคลุมข้อบทการเจรจา รวม ๓๐ ข้อบท ทั้งในด้านการเปิดตลาดการค้าสินค้า การค้าบริการ การลงทุน ตลอดจนการปฏิรูป และการสร้างความสอดคล้องในกฎระเบียบทางเศรษฐกิจของประเทศสมาชิก เช่น ด้านนโยบายการแข่งขัน การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ ทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น

๕. ข้อบทที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืช คือ ข้อบทที่ ๑๘ ทรัพย์สินทางปัญญา ข้อบทย่อยที่ ๑๘.๒ ให้เป็นภาคีความตกลงระหว่างประเทศด้านทรัพย์สินทางปัญญา ได้แก่ การอำนวยความสะดวกในการยื่นคำขอจดทะเบียนสิทธิบัตรระหว่างประเทศ (Patent Cooperation Treaty) การคุ้มครองทรัพย์สินอุตสาหกรรม (Paris Convention) การคุ้มครองลิขสิทธิ์ (Berne Convention) การอำนวยความสะดวกในการยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศ (Madrid Protocol) และ/หรือ ระเบียบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า (Singapore Treaty) การฝากเก็บจุลชีพเพื่อทะเบียนการจดสิทธิบัตร (Budapest Treaty) อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ ค.ศ. ๑๙๙๑ (International Convention for the Protection of New Varieties of Plants หรือ UPOV1991) สิทธินักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง (WIPO Copyright Treaty และ WIPO Performances and Phonograms Treaty)